

VEROTUSMENETTELYN PERUSTEET

Timo Rabinä

2., uudistettu painos

Copyright © 2023 Alma Talent Oy ja kirjoittaja
Yhteistyössä Juristiliiton Kustannus

Kansi: Aste Helsinki Oy
Taitto: Aste Helsinki Oy

ISBN 978-952-14-4085-4
ISBN 978-952-14-4086-1 (verkkokirja)

Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2023

Anna palautetta kirjasta: kustannustoimitus@almatalent.fi

4041 0037
Painotuote

Alkusanat

Tämä teos on *yleisesitys verotusmenettelyyn ja verotusta koskevan muutoksenhaun perusteista*. Teoksessa selvitetään voimassa olevien oikeussäännösten sisältöä sekä tulkitaan ja systematisoidaan niitä. Kirja on laadittu lähinnä vero-oikeuden opiskelijoille ja veroasioiden parissa ammattinsa puolesta työskenteleville.

Tarkastelun kohteena ovat *laki verotusmenettelystä* ja *laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä* samoin kuin eri verolakeihin sisältyvät *menettelysäännökset*. Menettelyä koskevat myös *veronkantolaki* ja *laki Verohallinnosta*. Lisäksi teoksen aihepiirin kannalta tärkeitä ovat monet yleishallinto-oikeuteen kuuluvat lait, erityisesti *hallintolaki* ja *laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa*.

Teoksessa käsitellään *Verohallinnon tehtäväalaa* kuuluvan verotuksen ja muutoksenhaun menettelykysymyksiä sellaisina kuin niitä koskeva lainsäädäntö on *voimassa vuoden 2023 alussa*. Teoksessa ei käsitellä *Ahvenanmaan verotukseen* liittyviä erityiskysymyksiä eikä muiden viranomaisen, kuten *Tullin* ja *Liikenne- ja viestintäviraston* tehtäväalaa kuuluvan verotuksen menettelykysymyksiä. Myöskään lainmuutoksiin liittyviä *siirtymäsäännöksiä* ei käsitellä.

Teoksen edellinen, 1. painos on vuodelta 2017. Tämä 2. painos perustuu 1. painokseen, mutta on sivumääräisesti 1. painosta suppeampi. Teoksen yleisesitysluonteen vuoksi tässä ei ole mahdollista käsitellä kaikkia esille otettavia kysymyksiä yksityiskohtaisesti, vaan teoksessa keskitytään yleisiin periaatteisiin ja käytännön kannalta tärkeimpiin kysymyksiin.

Verotusmenettelyyn ja verotusta koskevan muutoksenhaun kysymyksiä käsitellään laajasti vuonna 2022 ilmestyneessä käsikirjaksi tarkoitettussa teoksessa *Timo Räbinä: Verotusmenettely ja muutoksenhaku* (1552 s.), joka myös on ollut tämän teoksen lähteenä. Lukijan käytettävissä on siten – tiedontarpeesta riippuen – joko tämä suppea, oppikirjatyyppinen yleisesitys tai tuo yksityiskohtaisempi käsikirja.

Oppikirjakäytön helpottamiseksi teos ei sisällä lähde- eikä alaviitteitä. Lisätietoa kaipaaville kirjassa on uudempaan kirjallisuuteen painottuva kirjallisuusluettelo sekä luettelo Verohallinnon menettelyä koskevista ohjeista. Teoksessa on seurattu lainsäädäntöä, oikeuskäytäntöä, Verohallinnon ohjeistusta ja oikeuskirjallisuutta huhtikuun 2023 loppuun asti.

Kiitän kustannustoimittaja *Aino Rauniota* huolellisesta toimitustyöstä. Myös sisältöpäällikkö *Arja Lappeteläisen* tuki ansaitsee jälleen kiitoksen. Erityiset kiitokset osoitan – monia muita unohtamatta – verotuksen oikaisulautakunnan puheenjohtaja *Janne Myllymäelle* kirjaa parantaneista lukuisista kommentteista.

Suomen tietokirjailijat ry on tukenut teoksen laatimista myöntämällä apurahan. Tästä esitän parhaimmat kiitokset arvokasta työtä tekeväälle yhdistykselle.

Hyvinkäällä 1. päivänä toukokuuta 2023

Timo Rabinä

Sisällys

Alkusanat	V
Lyhenteet	XIII
1 Johdanto	1
1.1 Muodollinen vero-oikeus ja sen lähteet.....	1
1.2 Verotusmenettelyä koskevat keskeiset säädökset	4
1.3 Maksuunpantava vero ja oma-aloitteinen vero	9
1.4 Menettelyä koskevan sääntelyn voimaantulo.....	10
2 Verotustehtäviä hoitavat viranomaiset, veronsaajat, verotuskustannukset ja maksut	11
2.1 Valtiovarainministeriö.....	11
2.2 Verohallinto.....	12
2.3 Verotuksen oikaisulautakunta.....	16
2.4 Keskusverolautakunta.....	18
2.5 Veronsaajat ja veronsaajien oikeudenvallonta	18
2.6 Verotuskustannukset ja suoritteiden maksullisuus	20
3 Verotusmenettelyä koskevia käsitteitä ja yleisiä periaatteita	22
3.1 Verovuosi ja verokausi	22
3.2 Hallinnon lainalaisuus ja hyvä hallinto	26

3.3	Verotuksen yleiset menettelysäännökset	29
3.4	Luottamuksensuoja	30
3.5	Asian selvittäminen	37
3.6	Kuuleminen	42
3.7	Asian tutkiminen ja ratkaiseminen	45
3.8	Päätösten perustelevminen	47
3.9	Päätösten ja muiden asiakirjojen tiedoksianto.....	49
3.10	Veron kiertäminen.....	51
4	Ennakkoratkaisut ja muut hakemusasiat	60
4.1	Yleistä ennakkoratkaisumenettelystä.....	60
4.2	Eri verolajien ennakkoratkaisut ja eräitä erityispiirteitä	62
4.3	Ennakkoratkaisuhakemus ja selvittämisvelvollisuus	66
4.4	Ennakkoratkaisupäätös ja muutoksenhaku	67
4.5	Muut hakemusasiat.....	71
5	Verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuus ja sivullisen tiedonantovelvollisuus	73
5.1	Käsitteet ja sääntelystä.....	73
5.2	Verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuus	75
5.3	Sivullisen tiedonantovelvollisuus.....	84
5.4	Raportoitavan järjestelyn ilmoittaminen	93
5.5	Ilmoittamiseen liittyviä menettelykysymyksiä.....	95
5.6	Vero- ja muiden ilmoitusten perustana oleva aineisto	99
5.7	Verovelvollisen esittämisvelvollisuus: verotarkastus....	104
5.8	Ilmoittamisvelvollisuus ja itsekriminointisuoja	111

6	Verohallinnon toimittama verotus ja oma-aloitteinen verotus	117
6.1	Käsitteet ja tarkastelun lähtökohdat	117
6.2	Verohallinnon toimittama verotus	118
6.3	Verotuspäätös ja täydentävä verotuspäätös	121
6.4	Oma-aloitteinen verotus	124
6.5	Lähdeverotus.....	128
6.6	Arvioverotus.....	128
7	Verotuksen muuttaminen viranomaisen aloitteesta.....	134
7.1	Käsitteistä ja luvun rajaus.....	134
7.2	Verotuksen muuttamista koskevat pääperiaatteet.....	135
7.3	Verotuksen muuttaminen verovelvollisen vahingoksi ..	136
7.4	Verotuksen muuttaminen verovelvollisen hyväksi.....	145
7.5	Erityisiä verotuksen muuttamista koskevia säännöksiä	147
8	Muutoksenhaku	150
8.1	Muutoksenhakujärjestelmän pääpiirteet	150
8.2	Oikaisuvaatimus verotuksen oikaisulautakunnalle.....	152
8.3	Valitus hallinto-oikeuteen	158
8.4	Valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen	165
8.5	Ennakkopäätösvalitus	167
8.6	Sivuvaatimukset ja niihin annettavat päätökset	168
8.7	Hallintotuomioistuimen päätöksenteko.....	179
8.8	Ylimääräinen muutoksenhaku ja muita erityisiä menettelyjä	183
8.9	Muutoksenhaun ja verotuksen muuttamisen jälkeen tehtävät muutokset verotukseen.....	188

9	Veronkanto, perintä ja tilitys.....	193
9.1	Keskeiset käsitteet ja sääntely.....	193
9.2	Ennakkoperintä tuloverotuksessa.....	195
9.3	Veron maksaminen.....	201
9.4	Maksun käyttäminen ja kohdistaminen veron suorituksesi.....	203
9.5	Palautuksen käyttäminen ja veron palauttaminen.....	206
9.6	Verotuksen korot ja viivästysseuraamukset.....	210
9.7	Vastuu verosta	216
9.8	Verojen perintä ja maksujärjestely	219
9.9	Yhteenveto ja virheen korjaaminen	222
9.10	Veron täytäntöönpano	223
9.11	Verosta vapauttaminen	226
9.12	Veron vanhentuminen	228
9.13	Verovarojen kirjanpito ja verojen tilittäminen.....	230
10	Seuraamukset verotuksessa.....	232
10.1	Seuraamuslajit ja seuraamusmaksuja koskeva sääntely.....	232
10.2	Myöhästymismaksu.....	233
10.3	Veronkorotus.....	240
10.4	Laiminlyöntimaksu	250
10.5	Rikosoikeudelliset seuraamukset.....	252
10.6	Seuraamusten yhteensovittaminen.....	255
11	Verotustiedot.....	260
11.1	Verotustietojen julkisuus ja sääntely	260
11.2	Pääsääntönä verotustietojen salassapito	261
11.3	Verohallinnon julkiset tiedot.....	262
11.4	Asianosaisjulkisuus	265

11.5 Tietojen käyttö Verohallinnossa	266
11.6 Verohallinnon oikeus antaa tietoja	266
11.7 Verovelkarekisteri ja verovelkatietojen julkaiseminen	268
11.8 Muita verotustietojen julkisuutta koskevia säännöksiä	269
11.9 Kansainvälinen tietojenvaihto ja muu yhteistyö	270
Kirjallisuusluettelo ja Verohallinnon ohjeet	273
Oikeustapaushakemisto.....	285
Asiahakemisto.....	289

